

тори – между факта и измислицата. Островът на блажените е сякаш осъществена постмодерна ситуация – отсъстващо място, библиотека от липсващи книги, архив от измислени текстове, ненаписана история на несъществуваща литература. При толкова отсъствия, празни места, писане върху тях, значещи стават липсите, подбуждащи читателя да продължи с въпросите. Кои реални имена на български автори се появяват заедно с условните? Кои са действителните заглавия, скрити сред измислените? Коя естетика е представяна като доминираща? Кой тип творец се разпознава в играта на реално и условно в биографичните сюжети? И тогава, когато те разказват отсъстващо, следвайки празна матрица на смисъла, как различията очертават значеща типология на културната същност?

Опозиции, категории, същностни връзки като фолклор–литература, традиционно – модерно, свое и друго в културен смисъл, се проявяват и стават видими в играта на описание между липсващо и посочвано. Островът на /лажените е пространствена метафора на непространствени отношения. Едновременно памет за миналото и създаване на бъдеще, той е *място отвъд времето*, възможност културната същност да се представи като система от връзки, конфигурация на смисъл, мрежа от значещи съотнасяния и противопоставяния.

Възможността да се мисли Островът на блажените и като пределно условно *място извън пространството* позволява българската литература да бъде описвана като друга, а културно другото – представено като част от своето в духовен смисъл. Книгата на Славейков прибавя към дебата за идентичността в българската култура от началото на XX в. своя аргумент мистификация. Именно играта на смисли, маски, значения позволява да се избегнат еднозначните опозиции и опростените противопоставяния. Митологичен тракийски герой (с. 7), християнски храм върху основите на езическо капище (с. 120), двор на селска църква (с. 38), „рисунка на някой стар холандски майстор“ (с. 42) и колоритните картини (с. 43) с „пазари на г. Митов“<sup>20</sup>, съкровищата на Британския музей (с. 152),

---

<sup>20</sup> Славейков пише: „То са картини, които в нашата живопис и поезия, дето има толкова велики творения, освен пазарите на г. Митов, биха се хвърлили в очи и биха създали школа“ (с. 43). Посоченият от Славейков художник е фигура, представителна за всеобщо споделяните в българския културен живот в края на XIX началото на XX век идеи за национален стил в изкуството, както и за усилията на следосвобожденското общество за създаване на културни институции. Антон С. Митов – живописец и художествен критик. Един от основателите на Държавното рисувателно училище в София, преподавател и професор по история на изкуството. Основател на Дружеството за поддържане на изкуството в България (1893), основател и редактор (заедно с Мърквичка) на първото българско списание за изобразително